

บทความวิชาการ Hot Issue

(ตุลาคม 2559)

แรงงานทางทะเลตามกฎหมายไทย

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.parliament.go.th>

แรงงานทางทะเลตามกฎหมายไทย

บุศรา เข็มทอง

นิติกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีกฎหมายอยู่หลายฉบับที่ให้ความคุ้มครองแรงงานทางทะเล เช่น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เป็นต้น แต่ทั้งนี้กฎหมายดังกล่าวไม่มีการรวมการคุ้มครองแรงงานทางทะเลไว้ในกฎหมายใดกฎหมายหนึ่งเป็นการเฉพาะ เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองแรงงานในประเทศไทยให้การคุ้มครองในเรื่องของสภาพการจ้าง และการดูแลในเรื่องของสวัสดิการต่าง ๆ ในภาพรวมที่ไม่ได้มีการระบุให้ชัดเจนในแต่ละสาขาโดยเฉพาะแรงงานในเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแรงงานประเภทหนึ่งที่มีลักษณะการทำงานแตกต่างจากแรงงานประเภทอื่น ๆ เนื่องจากแรงงานประเภทนี้ต้องใช้ชีวิตและทำกิจกรรมทุกอย่างอยู่บนเรือเดินสมุทรทั้งวันทั้งคืน ซึ่งต่อมาประเทศไทยได้มีแนวคิดที่จะให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานทางทะเลขึ้นบังคับใช้เป็นการเฉพาะเพื่อให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention : MLC 2006)

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีกฎหมายเฉพาะที่ให้การคุ้มครองแรงงานทางทะเล คือ พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2559 ที่ผ่านมาเพื่อให้มีความถูกต้องตามมาตรฐานสากลภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention : MLC 2006) ซึ่งไทยได้ลงสัตยาบันไว้แล้วเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2559 ณ นครเจนีวา อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการคุ้มครองแรงงานของคนประจำเรือบนเรือไทยให้ได้ตามมาตรฐานสากลตามที่อนุสัญญาดังกล่าวกำหนดไว้ โดยเหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ เนื่องจากสภาพการจ้างงาน การทำงานบนเรือเดินทะเลมีลักษณะและสภาพของงานซึ่งมีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไปที่ต้องทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีความเสี่ยงภัยทางทะเลและมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับความสัมพันธ์ของคนทำงานบนเรือกับเจ้าของเรือบางส่วนมิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน และกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันคือ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างและคนประจำเรือให้ได้รับความเป็นธรรมและมีมาตรฐานและสภาพการจ้าง การทำงาน และความปลอดภัยและสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเลขึ้นโดยเฉพาะ นอกจากนี้การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือยังเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ สมควรที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือและการออกไปรับรองด้านแรงงานทางทะเลแก่เรือขนส่งทางทะเลที่ชักธงไทยเพื่อคุ้มครองแรงงานทางทะเลอันจะเป็น

การรับรองว่าแรงงานทางทะเลจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการใช้มาตรการของรัฐเจ้าของท่าเรือต่อเรือไทยที่เดินทางระหว่างประเทศ เช่น การกักเรือ การตรวจเรือการสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่อง และเพื่อประโยชน์ในการวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และบริหารจัดการในการออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นการส่งเสริมการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวีของประเทศไทยอีกทางหนึ่งด้วยซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญ โดยสังเขปได้ ดังนี้

1. คำนิยาม

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีการให้คำจำกัดความที่สำคัญไว้ ดังนี้

1. “เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิดที่ปกติใช้ในการเดินทะเลที่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ แต่มิให้หมายความรวมถึง เรือที่ใช้เพื่อทำการประมงหรือเรืออื่นที่เกี่ยวข้องกับการประมง เรือที่ต่อแบบประเพณีดั้งเดิม เรือของทางราชการทหาร และเรืออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. “คนประจำเรือ” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราว

3. “เจ้าของเรือ” หมายความว่า

3.1 ผู้มีกรรมสิทธิ์ในเรือ

3.2 ผู้เช่าซื้อเรือ

3.3 ผู้เช่าเรือเปล่า

3.4 ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3)

3.5 ผู้ซึ่งบุคคลตาม (3.1) (3.2) (3.3) หรือ (3.4) มอบหมายให้เป็นผู้จัดหาคนประจำเรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลตามดังกล่าว ซึ่งมีใช้การประกอบธุรกิจจัดหางาน ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ควบคุมดูแลการทำงานหรือรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างให้แก่คนประจำเรือที่มาทำงานนั้นหรือไม่ก็ตาม

4. “นายเรือ” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ควบคุมสูงสุดในเรือ

5. “ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ” หมายความว่า สัญญาจ้างงานหรือข้อตกลงซึ่งกำหนดรายละเอียดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด และให้หมายความรวมถึงข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาต่อรองของคนประจำเรือและเจ้าของเรือ

6. “ตันกรอสส์” หมายความว่า หน่วยที่ใช้กำหนดขนาดของเรือที่คำนวณได้ตามกฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย

7. “ใบรับรองด้านแรงงานทางทะเล” หมายความว่า เอกสารที่ออกโดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีเพื่อรับรองสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือว่าได้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

8. “ใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล” หมายความว่า เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงข้อกำหนดและมาตรการปฏิบัติของเจ้าของเรือเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

9. “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการแรงงานทางทะเล เป็นต้น

2. รัฐมนตรีรักษาการ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กบออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับราชการของกระทรวงนั้น

3. ขอบเขตการบังคับใช้

พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือ ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน โดยเจ้าของเรือต้องจัดให้มีการคุ้มครองด้านประกันสังคมและเงินทดแทนให้คนประจำเรือได้รับสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

5. บททั่วไป

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดบททั่วไป สรุปสาระโดยสังเขปได้ดังนี้

5.1 กำหนดให้นำหลักจารีตประเพณีในการทำงานของคนประจำเรือ จารีตประเพณีในการเดินเรือทางทะเลหรือข้อกำหนดหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับในกรณีที่มีได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

5.2 หน้าที่เกิดจากการที่เจ้าของเรือต้องจ่ายเงินแก่คนประจำเรือและหน้าที่เจ้าของเรือต้องชำระตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของเจ้าของเรือในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.3 การแจ้งการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าของเรือแจ้งด้วยตนเอง โดยทางไปรษณีย์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานประกาศกำหนด และในกรณีที่เจ้าของเรือต้องจัดให้มีเอกสารให้เจ้าของเรือจัดทำเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีสำเนาอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 และพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ไว้บนเรือด้วย

5.4 เจ้าของเรือต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนประจำเรือเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพสถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง

5.5 คดีที่เกิดจากข้อพิพาทระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือ หรือทายาทหรือระหว่างบุคคลดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ อันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน

6. เงื่อนไขในการทำงานบนเรือ

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดเงื่อนไขในการทำงานบนเรือไว้ ดังนี้

6.1 ห้ามบุคคลอายุต่ำกว่าสิบหกปีบริบูรณ์ทำงานบนเรือ และห้ามบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำงานในเวลากลางคืน เว้นแต่เป็นการฝึกอบรมที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือเป็นการฝึกอบรม

ตามตำแหน่งหน้าที่ที่คนประจำเรือต้องทำในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งต้องไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนประจำเรือโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมอบหมาย ทั้งนี้ การทำงานเวลากลางคืนต้องมีระยะเวลาอย่างน้อยเก้าชั่วโมง โดยเริ่มต้นก่อนเที่ยงคืนและสิ้นสุดหลังจากเวลาห้านาฬิกาเป็นต้นไป และยังห้ามบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี บริบูรณ์ทำงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของคนประจำเรือตามประเภทของงานที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานประกาศกำหนด

6.2 ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานบนเรือ โดยไม่มีใบรับรองแพทย์มาแสดงว่ามีความพร้อมด้านสุขภาพในการทำงานบนเรือ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดและ คนประจำเรือที่ทำงานบนเรือต้องได้รับการฝึกอบรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนดด้วย

7. การจัดหางานให้คนทำงานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเงื่อนไขการจัดหางานให้คนทำงานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือไว้สรุปสาระโดยสังเขปได้ ดังนี้

7.1 การอนุญาต การออกใบอนุญาตจัดหางานและการขอต่ออายุใบอนุญาตจัดหางานจากนายทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนดในกฎกระทรวง โดยใบอนุญาตจัดหางานให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตจัดหางาน ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานที่ประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตจัดหางานสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่านายทะเบียนจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจัดหางานนั้น

7.2 ผู้ขออนุญาตจัดหางานให้คนทำงานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือต้องมีสัญชาติไทยและและอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และต้องไม่เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางานไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน ไม่เป็นกรรมการ หุ่นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน และไม่เป็นกรรมการ หุ่นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคลอยู่ในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน และต้องไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือเคยมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้ถือเอาการกระทำโดยทุจริตเป็นองค์ประกอบ หรือในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

7.3 ผู้ขออนุญาตจัดหางานที่เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องมีสัญชาติไทยโดยมีสัดส่วนการถือหุ้นของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น ต้องมีกรรมการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดและมีผู้จัดการซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับผู้ขออนุญาตจัดหางานที่เป็นบุคคลธรรมดา

7.4 ก่อนที่จะออกใบอนุญาตจัดหางาน ผู้ขออนุญาตต้องวางหลักประกันไม่น้อยกว่าห้าล้านบาทไว้กับนายทะเบียน เพื่อประกันความเสียหายที่อาจเกิดจากการดำเนินการของผู้ขออนุญาต และ เพื่อเป็นหลักประกัน

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานไม่ขอรับหลักประกันคืนภายในห้าปี นับแต่วันที่เลิกประกอบธุรกิจจัดหางาน ให้หลักประกันดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

7.5 ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานหรือตัวแทนจัดหางานต้องทำสัญญาจัดหางานกับเจ้าของเรือ ตามแบบที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด และให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานส่งสัญญาจัดหางานดังกล่าวต่ออธิบดีกรมการจัดหางาน ตลอดจนตัวอย่างข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือที่เจ้าของเรือจะทำกับคนหางาน และหลักฐานอื่นที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนดก่อนคนหางานไปทำงานบนเรือ และห้ามตัวแทนจัดหางานทำสัญญาจัดหางานกับเจ้าของเรือแทนผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือตามแบบที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนดจากผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน และผู้รับใบอนุญาตจัดหางานได้แจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบแล้ว ซึ่งการที่ตัวแทนจัดหางานมิได้รับมอบอำนาจจากผู้รับใบอนุญาตจัดหางานหรือได้รับมอบอำนาจแต่หนังสือมอบอำนาจมิได้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด ไม่เป็นเหตุให้เจ้าของเรือหรือบุคคลภายนอกที่สุจริตเชื่อมสิทธิเพราะเหตุนี้

7.6 ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานตรวจสอบว่าเจ้าของเรือได้จัดให้มีวิธีคุ้มครองคนประจำเรือซึ่งอยู่ในสภาพลำบาก ณ เมืองท่าต่างประเทศ ตามแบบที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด ในกรณีที่มีการร้องเรียน ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานตรวจสอบและชี้แจงให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่

7.7 กรณีที่คนหางานไม่ได้ทำงานตรงตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือและคนหางานไม่ประสงค์ที่จะทำงานนั้น ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานจัดการให้คนหางานเดินทางกลับภูมิลำเนา โดยออกค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการเดินทางกลับของคนหางาน พร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิหน้าที่จะต้องจัดการดังกล่าว แต่หากคนหางานไม่ประสงค์จะเดินทางกลับ หรือเจ้าของเรือประสงค์จะจ้างคนหางานต่อไป ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานไม่ต้องรับผิดชอบในการจัดการให้คนหางานดังกล่าวเดินทางกลับภูมิลำเนาแต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิหน้าที่จะต้องจัดการดังกล่าว

7.8 กรณีที่เจ้าของเรือไม่ได้คนหางานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้คนหางานแต่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน และเจ้าของเรือไม่ประสงค์ที่จะจ้างคนหางานนั้น ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่าย ให้แก่เจ้าของเรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของเรือขอรับคืน และจัดการให้คนหางานเดินทางกลับภูมิลำเนา โดยออกค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการเดินทางกลับของคนหางาน พร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิหน้าที่จะต้องจัดการดังกล่าว

7.9 เมื่อนายทะเบียนทราบว่ามิเหตุที่ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานจะต้องจัดการให้คนหางานเดินทางกลับ แต่ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานยังมีได้ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว ให้นายทะเบียนประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือคนหางานนั้น โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดการให้คนหางานเดินทางกลับเป็นจำนวนเท่าใดให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานขอใช้เงินคืนภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตจัดหางานมิได้ขอใช้เงินคืนภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนหักเงินจำนวนดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้ เพื่อคืนให้แก่หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือคนหางานดังกล่าวได้ และหากคนหางานได้ใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นใน

การจัดการให้ตนเดินทางกลับภูมิลำเนาเอง คนหางานมีสิทธิยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับเงินชดเชยค่าใช้จ่ายที่ตนต้องจ่ายไปได้ และถ้านายทะเบียนพิจารณาเห็นว่าคนหางานไม่ได้ทำงานตรงตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือแล้วด้วย ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานชดใช้เงินคืนภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตจัดหางานมิได้ชดใช้เงินคืนภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนหักเงินจำนวนดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้เพื่อคืนให้แก่คนหางาน

7.10 ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนาการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน การควบคุม และอัตราค่าธรรมเนียมมาใช้บังคับแก่การจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งให้นำบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานมาใช้บังคับกับการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

8. สภาพการจ้าง

8.1 เจ้าของเรือต้องจัดให้มีข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือเป็นหนังสือพร้อมลายมือชื่อของเจ้าของเรือและคนประจำเรือ โดยจัดทำเป็นคู่ฉบับจัดเก็บไว้บนเรือหนึ่งฉบับ และอีกฉบับหนึ่งให้คนประจำเรือเก็บไว้ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ โดยข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรืออย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อและชื่อสกุล พร้อมคำนำหน้านามของคนประจำเรือและเจ้าของเรือ วันเดือนปีเกิด และอายุของคนประจำเรือ สถานที่เกิดของคนประจำเรือ ที่อยู่ปัจจุบันของคนประจำเรือ สถานที่และวันที่ทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ สถานที่และวันที่ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือมีผลบังคับ ตำแหน่งหรืองานในหน้าที่ที่คนประจำเรือได้รับมอบหมาย ชื่อและชื่อสกุลพร้อมคำนำหน้านามของเจ้าของเรือ กรณีเจ้าของเรือเป็นนิติบุคคลต้องระบุชื่อของกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลด้วย ชื่อเรือ และสัญชาติของเรือ เส้นทางหลักและท่าเรือปลายทางของการเดินเรือ ในกรณีที่ทำการตกลงไว้ว่าเป็นการเดินทางเที่ยวเดียว วันเริ่มทำงาน อัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือวิธีการคำนวณ จำนวนวันหยุดประจำปีที่ได้รับ ค่าตอบแทน หรือวิธีการคำนวณสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและสุขภาพที่เจ้าของเรือเป็นผู้จัดหาให้กับคนประจำเรือรวมถึงสิทธิของคนประจำเรือในการได้รับการส่งตัวกลับ และวันสิ้นสุดหรือเงื่อนไขการสิ้นสุดของข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ เป็นต้น

8.2 ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ โดยมีต้องบอกกล่าวล่วงหน้าในกรณีที่ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือไม่มีกำหนดระยะเวลา เจ้าของเรือหรือคนประจำเรืออาจบอกเลิกข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือโดยบอกกล่าวล่วงหน้าให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ไม่เกินสามสิบวันสำหรับการเลิกข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือก่อนครบกำหนดระยะเวลา ให้เป็นไปตามที่คนประจำเรือและเจ้าของเรือตกลงกัน แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ไม่เกินสามสิบวัน

8.3 หากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน เหตุฉุกเฉิน หรือเป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างคนประจำเรือและเจ้าของเรือ หรือเหตุอื่น ๆ ตามที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานประกาศกำหนด คนประจำเรือหรือ

เจ้าของเรืออาจบอกเลิกข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือน้อยกว่าเจ็ดวันหรือไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า โดยคนประจำเรือไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ

8.4 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับคนประจำเรือเพื่อใช้บังคับแก่เรือที่ชุกธงไทย เพื่อให้คนประจำเรือได้รับอัตราค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม โดยการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ให้คำนึงถึงมาตรฐานการครองชีพ ต้นทุนการประกอบกิจการ ราคาของสินค้าและบริการ ความสามารถทางธุรกิจ ผลผลิตภาพแรงงานและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติในการจ้างงานของคนประจำเรือด้วย และในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว ห้ามเจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศกำหนดให้แก่คนประจำเรือ

8.5 การคำนวณค่าล่วงเวลา ในกรณีที่คนประจำเรือได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน อัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง ในวันทำงานหมายถึง ค่าจ้างรายเดือนหารด้วยผลคูณของสามสิบและจำนวนชั่วโมงทำงานต่อวันโดยเฉลี่ย โดยเจ้าของเรือต้องจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาให้ถูกต้อง และตามกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด และในกรณีที่เจ้าของเรือเลิกจ้างคนประจำเรือ ให้เจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาตามที่คนประจำเรือมีสิทธิได้รับ ให้แก่คนประจำเรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เลิกจ้างหากเจ้าของเรือไม่จ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ให้เจ้าของเรือจ่ายดอกเบี้ยให้แก่คนประจำเรือในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละสิบห้าต่อปีและหากเจ้าของเรือจงใจไม่จ่ายเงินดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่เจ็ดวันนับแต่วันที่กำหนดจ่ายเจ้าของเรือต้องจ่ายเงินเพิ่มให้แก่คนประจำเรือร้อยละสิบห้าของเงินที่ค้างจ่ายทุกระยะเวลาเจ็ดวัน และเจ้าของเรือต้องจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างหรือค่าล่วงเวลาให้แก่คนประจำเรือทุกครั้งที่มีการจ่าย โดยอย่างน้อยต้องมีวันและเวลาทำงาน ผลลงวันที่ทำได้อ้างอิงโดยคำจำนวนเป็นหน่วยอัตราค่าจ้าง จำนวนค่าจ้าง และค่าล่วงเวลา ที่คนประจำเรือแต่ละคนได้รับ และอัตราแลกเปลี่ยนเงิน กรณีที่ใช้เงินสกุลอื่นซึ่งแตกต่างจากที่ตกลงกันในข้อตกลงการจ้างงานตามอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย และการจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลา ให้เจ้าของเรือจ่าย ณ สถานที่ทำงานของคนประจำเรือ เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

8.6 เจ้าของเรือต้องจัดให้คนประจำเรือสามารถดำเนินการโอนเงินที่รับทั้งหมดหรือบางส่วนให้กับบุคคลตามที่คนประจำเรือกำหนด ตามกำหนดระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน โดยเจ้าของเรืออาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากคนประจำเรือได้ในอัตราที่จ่ายจริง

8.7 ในกรณีที่เจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานล่วงเวลา ให้เจ้าของเรือจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่คนประจำเรือในอัตราไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดสองเท่าเท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงตามจำนวนชั่วโมงทำงานล่วงเวลา

8.8 คนประจำเรือมีสิทธิลาขึ้นฝั่งได้ตามที่ได้ตกลงกับเจ้าของเรือ เว้นแต่กรณีลาขึ้นฝั่งด้วยเหตุผลทางด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานประกาศกำหนด และมีสิทธิลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริงโดยได้รับค่าจ้างไม่เกินหนึ่งร้อยสามสิบวัน

8.9 ให้เจ้าของเรือประกาศเวลาทำงานปกติให้คนประจำเรือทราบโดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันของคนประจำเรือซึ่งต้องไม่เกินแปดชั่วโมง และเมื่อรวมเวลาที่สิ้นแล้วสิบดาที่หนึ่งต้องไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง โดยเจ้าของเรืออาจให้คนประจำเรือทำงานล่วงเวลาได้เท่าที่เป็น แต่เมื่อรวมกับ

ระยะเวลาการทำงานปกติแล้วต้องไม่เกินวันละสิบสี่ชั่วโมงในรอบยี่สิบสี่ชั่วโมง และไม่เกินเจ็ดสิบสองชั่วโมงในรอบเจ็ดวัน

8.10 ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยแก่เรือ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือแก่เรือลำอื่นหรือบุคคลที่ประสบภัยพิบัติทางทะเล นายเรืออาจให้คนประจำเรือทำงานได้เท่าที่จำเป็นจนกว่าสถานการณ์ได้กลับคืนสู่ภาวะปกติ ถ้านายเรือให้คนประจำเรือทำงานในชั่วโมงการพักผ่อนให้จัดให้คนประจำเรือได้พักผ่อนชดเชยเวลาเหล่านั้นโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ ให้นายเรือบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุผล และลงชื่อรับรองทุกครั้ง

8.11 ในวันที่มีการทำงาน ให้เจ้าของเรือจัดให้คนประจำเรือมีเวลาพักระหว่างช่วงการทำงานในวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง โดยเจ้าของเรือกับคนประจำเรืออาจตกลงกันล่วงหน้าให้มีเวลาพักครั้งหนึ่งน้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงได้ แต่เมื่อรวมกันแล้ววันหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง เวลาพักระหว่างช่วงการทำงานไม่ถือเป็นชั่วโมงการทำงาน และไม่นับรวมเป็นชั่วโมงการพักผ่อนและเจ้าของเรือต้องจัดให้คนประจำเรือมีชั่วโมงการพักผ่อนไม่น้อยกว่าสิบสี่ชั่วโมงในรอบยี่สิบสี่ชั่วโมง และไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบเจ็ดชั่วโมงในรอบเจ็ดวัน ชั่วโมงการพักผ่อนสามารถแบ่งออกได้ไม่เกินสองช่วง หนึ่งในสองช่วงนี้ต้องมีระยะเวลาอย่างน้อยหกชั่วโมง และต้องมีระยะห่างระหว่างกันแต่ละช่วงไม่เกินสิบสี่ชั่วโมง

8.12 คนประจำเรือซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อการคลอดและเลี้ยงดูบุตรครรภ์หนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน ให้เจ้าของเรือจ่ายค่าจ้างในระหว่างที่คนประจำเรือลาเพื่อการคลอดและเลี้ยงดูบุตรตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ไม่เกินสี่สัปดาห์

8.13 คนประจำเรือที่เจ้าของเรือให้ทำงานที่จำเป็นและเร่งด่วนเพื่อความปลอดภัยของเรือเดินทะเลสินค้า หรือคนในเรือเดินทะเล งานที่ทำเพื่อช่วยเหลือชีวิตหรือผู้ประสบภัยพิบัติทางทะเล งานพิเศษเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบของศุลกากร การป้องกันโรคติดต่อ หรือการตรวจสอบสุขภาพอื่น ๆ งานในช่วงเวลาพิเศษที่ต้องใช้เพื่อการเปลี่ยนเวรยามตามปกติ งานดังกล่าวทั้งหมดไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลา

8.14 ให้เจ้าของเรือจัดวันหยุดประจำปีให้แก่คนประจำเรือ ปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยได้รับค่าจ้าง ทั้งนี้ ให้เจ้าของเรือเป็นผู้กำหนดล่วงหน้า ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือทำงานในวันหยุดประจำปีเว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินโดยได้รับความยินยอมจากคนประจำเรือ เจ้าของเรืออาจให้คนประจำเรือทำงานในวันหยุดดังกล่าวได้ โดยเจ้าของเรือต้องจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่คนประจำเรือเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าของค่าจ้างในส่วนที่คำนวณจ่ายตามระยะเวลา และในกรณีที่ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือมีระยะเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ให้เจ้าของเรือคำนวณวันหยุดประจำปีให้ตามส่วน

9. การส่งตัวกลับ

กำหนดให้เจ้าของเรือเป็นผู้ดำเนินการส่งกลับ ออกค่าใช้จ่ายในการส่งตัวกลับ และจัดทำประกันภัยเพื่อส่งคนประจำเรือกลับโดยมีมาตรฐานไม่น้อยกว่าการประกันภัยทางทะเลระหว่างประเทศและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด

10. ค่าสินไหมทดแทนกรณีเรือหายหรือเรือจม

ในกรณีที่เรือเสียหายหรือเรือจม เจ้าของเรือต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ คนประจำเรือที่ได้รับบาดเจ็บหรือได้รับความเสียหาย โดยสามารถเรียกเงินจากเจ้าของเรือได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นหรือ

เท่าที่ได้รับความเสียหายจริง คนประจำเรือที่ว่างงานให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนเท่ากับค่าจ้างที่คนประจำเรือจะได้รับภายใต้ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ แต่ไม่เกินสองเดือน

11. อัตราค่าจ้าง

กำหนดให้เจ้าของเรือมีหน้าที่จัดหาคนประจำเรือในจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณงาน ระยะเวลาการเดินทาง ระยะทาง ประเภท และขนาดของเรือ เพื่อให้สามารถเดินเรือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย โดยคำนึงถึงสภาพร่างกายของคนประจำเรือ และเส้นทางการเดินเรือ

12. มาตรฐานที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร และโภชนาการบนเรือ

กำหนดให้เจ้าของเรือจัดที่พักอาศัยและสถานที่บนเรือให้มีมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด และให้เจ้าของเรือจัดให้มีห้องประกอบศาสนกิจ หากมีความจำเป็นตามข้อกำหนดทางศาสนาของคนประจำเรือ ให้เจ้าของเรือจ้างงานคนประจำเรือในตำแหน่งคนครัวบนเรือที่ห้ามมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเตรียมอาหาร ซึ่งผ่านมาตรฐานการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด

13. การจัดให้มีการรักษาพยาบาล การคุ้มครองต่อชีวิต ร่างกาย และอนามัยของคนประจำเรือ

กำหนดให้เจ้าของเรือต้องจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลบนเรือ การฝึกอบรม การปฐมพยาบาลและแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้เจ้าของเรือออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการได้รับบาดเจ็บของคนประจำเรือที่ทำงานบนเรือซึ่งเกิดขึ้นนับแต่วันที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่จนถึงกำหนดวันส่งตัวกลับ ให้เจ้าของเรือออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดให้ทำประกันภัยทางทะเล และให้เจ้าของเรือต้องจัดให้มีการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยบนเรือให้เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง แล้วแต่กรณี

14. ใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล

กำหนดให้เรือเดินทะเลระหว่างประเทศที่มีขนาดตั้งแต่ห้าร้อยตันกรอสส์ขึ้นไปต้องมีใบรับรองด้านแรงงานทางทะเล เพื่อแสดงว่าสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือบนเรือและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล โดยหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอรับใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล แบบใบรับรองด้านแรงงานทางทะเล และใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล การออกใบรับรองชั่วคราว อายุและการต่ออายุใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล การตรวจสอบ ติดตาม และการเพิกถอนใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่า ประกาศกำหนดส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการอุทธรณ์การออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล การต่ออายุ และการเพิกถอนใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม กำหนดในกฎกระทรวง

15. การร้องเรียนบนเรือ

ให้เจ้าของเรือจัดเอกสารที่มีขั้นตอนการร้องเรียนเกี่ยวกับสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือ ในกรณีที่คนประจำเรือได้ร้องเรียนให้เจ้าของเรือดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงและแจ้งผลการตรวจสอบให้แก่คนประจำเรือทราบโดยเปิดเผยและไม่ชักช้า และการร้องเรียนดังกล่าวไม่ตัดสิทธิคนประจำเรือที่จะร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐ เจ้าของธงหรือรัฐเจ้าของท่าเรือที่เรือเทียบท่าหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งคนประจำเรือนั้นมีสัญชาติ ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังห้ามเจ้าของเรือบอกเลิกการจ้างงานหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลร้าย หรือเป็นผลให้คนประจำเรือหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถทนทำงานอยู่ต่อไปได้ เพราะเหตุที่ได้ร้องเรียน หรือให้การเป็นพยาน

16. สิทธิการรวมตัวและการเจรจาต่อรอง

คนประจำเรือและเจ้าของเรือมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อเจรจาต่อรองหรือเรียกร้องให้ได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้างงาน สภาพการทำงานและยังมีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรของตนเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันโดยสิทธิดังกล่าวให้นำกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์หรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทแรงงานทางทะเล การปิดงาน และการนัดหยุดงาน การกระทำอันไม่เป็นธรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับคนประจำเรือและเจ้าของเรือ ในขณะเดียวกันยังห้ามเจ้าของเรือเลิกจ้างหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้คนประจำเรือไม่สามารถทนทำงานอยู่ต่อไปได้เพราะเหตุที่คนประจำเรือกระทำการ หรือกำลังจะกระทำการดังกล่าว หรือได้กระทำการหรือกำลังจะกระทำการชุมนุม ทำคำร้อง ยื่นข้อเรียกร้อง ดำเนินการฟ้องร้อง เป็นพยาน หรือให้หลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย หรือต่อศาล

17. พนักงานเจ้าหน้าที่

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ขึ้นไปบนเรือหรือเข้าไปในสำนักงานของเจ้าของเรือ และสถานที่ทำงานเพื่อตรวจสอบสภาพการทำงาน สภาพการจ้าง และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือ มีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าของเรือ คนประจำเรือ หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา และมีคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของเรือหรือคนประจำเรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ และยังให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขึ้นไปบนเรือและตรวจเรือต่างประเทศที่เข้ามาในน่านน้ำไทย เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ และยังให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้นายเรือแก้ไขให้ถูกต้องหรือดำเนินการอื่นใดตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรในกรณีที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่ามีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้อย่างร้ายแรงหรืออาจเป็นเหตุให้คนประจำเรือได้รับอันตราย หรือเป็นการฝ่าฝืนที่ก่อให้เกิดเหตุร้ายแรง หรือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่เกิดขึ้นซ้ำ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งกักเรือไว้ รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรจนกว่าจะมีการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือมีอำนาจให้นายเรือเสนอแผนแก้ไขได้

18. คณะกรรมการแรงงานทางทะเล

กำหนดให้มีคณะกรรมการแรงงานทางทะเล โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธานคณะกรรมการแรงงานทางทะเล มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายด้านแรงงานทางทะเล และการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล รวมถึงเสนอความเห็น

ต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งขาดข้อพิพาทแรงงานทางทะเลและการกระทำอันไม่เป็นธรรม และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

19. บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีการกำหนดความผิดและโทษแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นข้อเท็จจริงที่เจ้าของเรือสงวนไว้ไม่เปิดเผย เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้หรือเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองแรงงาน การแรงงานสัมพันธ์ ความปลอดภัยในการทำงานของคนประจำเรือหรือการสอบสวนหรือพิจารณาคดี และยังกำหนดความรับผิดและโทษไว้สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธาน มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดบางมาตราได้ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้มาชำระค่าปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

20. บทเฉพาะกาล

เพื่อรองรับใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเลที่ออกตามประกาศกระทรวงแรงงานว่าด้วยเรื่องมาตรฐานแรงงานทางทะเล และเพื่อรองรับให้ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 สามารถดำเนินการจัดหางานให้แก่คนหางานเพื่อไปทำงานได้ตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุ

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากการศึกษาพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นการยกระดับในการคุ้มครองแรงงานของคนประจำเรือบนเรือไทยให้ได้รับความคุ้มครองตามมาตรฐานสากลตามที่อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention : MLC 2006) ได้กำหนด ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีการกำหนด มาตรฐานการทำงานและสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือและกำหนดเรื่องเกี่ยวกับการออกใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา แก่เรือขนส่งทางทะเลที่ชักธงไทย เพื่อป้องกันการใช้มาตรการของรัฐเจ้าของท่าเรือที่มีต่อเรือไทย เช่น การกักเรือ การตรวจเรือ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวีของประเทศอีกทางหนึ่ง โดยเจ้าของเรือจะมีความเชื่อมั่นในการนำเรือขนส่งสินค้าทางทะเลไปเทียบท่ายังประเทศที่ให้สัตยาบันตามอนุสัญญาฯ เนื่องจากมีใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลที่ประเทศไทยซึ่งเป็นเจ้าของธงเรือออกให้ตามกฎหมายภายในประเทศ จึงทำให้ไม่ถูกกักเรือ ตรวจเรือ หรือสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ การขนส่งสินค้าจึงไม่เกิดความล่าช้า และไม่ถูกปรับ และยังเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้ว่าจ้างให้ส่งสินค้าอีกด้วย สำหรับในส่วนของคนประจำเรือก็จะได้รับการคุ้มครองที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการทำงานที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการทำงานบนเรือ เช่น เรื่องชั่วโมงการทำงาน วันหยุด การจ่ายค่าจ้าง ค่าทำงานในวันหยุด การส่งตัวคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา และการได้รับการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุ

เป็นต้น และในส่วนของประเทศไทยจะได้รับคือ รัฐบาลสามารถรักษาจำนวนกองเรือไทยไว้ได้ เนื่องจากเจ้าของเรือไทยสามารถแสดง “ใบรับรองแรงงานทางทะเล” ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อนำไปแสดงต่อรัฐเจ้าท่าของต่างประเทศได้ จึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปซ้กงเรือของชาติอื่นที่ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ จึงเป็นการทำให้รัฐบาลไทยมีรายได้จำนวนมากจากการจดทะเบียนเรือ ภาษีอากรจากการประกอบธุรกิจของบริษัทเจ้าของเรือ รวมถึงรายได้อื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มความสามารถด้านการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศของไทยได้อีกด้วย ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัตินี้ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึง 4 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม กระทรวงต่างประเทศและกระทรวงสาธารณสุข โดยเน้นการทำงานในเชิงบูรณาการกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อคนและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย

